

Dr. Osman Levent ÖZAY

**ESER SÖZLEŞMESİNDE İŞSAHİBİNİN
ALACAKLI SIFATIYLA TEMERRÜDÜ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR CETVELİ	XIX
BİBLİYOGRAFYA.....	XXV
GİRİŞ.....	1
§1. KONUNUN TAKDİMİ, ÖNEMİ, SINIRLANDIRILMASI	1
I. Konunun Takdimi.....	1
II. Konunun Önemi.....	5
III. Konunun Sınırlandırılması	6

BİRİNCİ BÖLÜM ESER SÖZLEŞMESİ VE ALACAKLININ TEMERRÜDÜ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

§2. ESER SÖZLEŞMESİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	9
I. Eser Sözleşmesinin Tanımı	9
II. Eser Sözleşmenin Unsurları.....	10
A. Eser.....	10
B. Meydana Getirme.....	20
C. Bedel.....	23

D. Anlaşma	25
III. Eser Sözleşmesinin Tarafları	26
A. İşsahibi	26
B. Yüklenici	29
IV. Eser Sözleşmesinde Tarafların Borçları	30
A. İşsahibinin Borçları	31
B. Yüklenicinin Borçları	32
§3. ALACAKLININ TEMERRÜDÜ HAKKINDA GENEL BİLGİLER	33
I. Genel Olarak	33
II. Tarihi Gelişimi	35
III. Alacaklının Temerrüdünün Karşılaştırmalı Hukukta Düzenlenişi	39
A. Alman Hukuku	39
B. İsviçre Hukuku	41
C. Fransız Hukuku	43
D. Avusturya Hukuku	44
E. İngiliz Hukuku	45
F. Uluslararası Düzenlemelerde	46
IV. Alacaklının Temerrüdünün Benzer Kavramlarla Karşılaştırılması	48
A. Borçlunun Temerrüdü	49
B. Gereği Gibi İfa Etmeme	52
C. İfa İmkânsızlığı	54
D. Ödemezlik Defi	60
V. Alacaklının Temerrüdünün Hukuki Niteliği	61
A. Genel Olarak	61
B. Doktrindeki Görüşler	62
1. Genel Olarak	62
2. Külfet Görüşü	64
a. Külfet Kavramı	64

b. K�lfete İlişkin Doktrindeki Görüşler	65
c. Alacaklı Temerrüdünün Külfet İhlali Niteliği	72
3. Yükümlülük Görüşü.....	75
4. Hak Görüşü.....	79
5. Karma Görüşü.....	80
C. Değerlendirme ve Görüşümüz	81
VI. Alacaklının Temerrüdünün Şartları	86
A. �n Őart: Borĉ İliŐkisi.....	86
B. Borca İlişkin Şartlar	88
1. İfa Edilebilir Olma.....	88
2. Mümkün Olma.....	89
C. Borĉluya İlişkin Şartlar.....	90
1. İfaya Hazır Olma.....	90
2. İfa Teklifi.....	94
D. Alacaklıya İlişkin Şartlar	99
1. Alacaklının Yerine Getirmesi Gerekli Bir Davranışın Bulunması	99
2. Kaĉınma	102
3. Haklı Sebebin Bulunmaması.....	106
VII. Alacaklının Temerrüdünün Hukuki Sonuĉları	108

İKİNCİ BÖLÜM

İŞSAHİBİNİN ALACAKLI TEMERRÜDÜNÜN ŞARTLARI

Ő4. BORĉ BAKIMINDAN ŞARTLAR	115
I. Borcun İfa Edilebilir Olması.....	115
II. Borcun Mümkün Olması.....	117
Ő5. İŞSAHİBİ BAKIMINDAN ŞARTLAR.....	117
I. İŞsahibinin Alacaklı Temerrüdüne Sebep Olan Davranışlarının Varlığı	117

A. Genel Olarak.....	117
B. İş sahibinin Davranışlarının Hukuki Niteliği	121
1. Genel Olarak	121
2. Külfet Görüşü	121
3. Yükümlülük Görüşü.....	124
4. Karma Görüş.....	125
5. Değerlendirme ve Görüşümüz.....	126
C. İş sahibinin Davranışlarının Türleri.....	133
1. Kaynağına Göre.....	133
2. Konusuna Göre.....	134
3. Gerçekleştiren Kişiye Göre	135
4. Yapılacağı Yere Göre.....	137
5. Yapılacağı Zamana Göre	138
II. İş sahibinin Davranıştan Kaçınması	140
A. Genel Olarak.....	140
B. Hazırlık Fiillerinden Kaçınma	143
1. Hazırlık Fiilleri	143
2. Kaçınma	147
a. Hiç Yerine Getirmeme.....	147
b. Geç Yerine Getirme	151
c. Eserin Meydana Getirilmesi Faaliyetinin Engellenmesi	155
C. İfanın Kabulünden Kaçınma	156
1. Genel Olarak	156
2. Teslim ve Kabul	157
a. Teslim ve Teslim Alma Kavramı	157
b. Kabul Kavramı.....	161
c. Değerlendirme	164
d. Teslimin Gerçekleşmesi	172
aa. Taşınır Eserlerde.....	172
bb. Taşınmaz Eserlerde	175

cc. Fikrî Eserlerde	178
dd. Bağımsız Maddî Varlığı Olmayan Eserlerde	178
3. Ayıplı ve Eksik Eserlerin Teslimi.....	179
4. Kabulden Kaçınma	186
a. Yüklenicinin Hâkimiyetindeki Eserlerde	187
b. İşşahibinin Hâkimiyetindeki Eserlerde.....	191
c. Tarafların Teslim ve Kabule İlişkin Anlaşma Yaptığı Hallerde	193
5. Kabul Sonrası Davranışlardan Kaçınma	195
D. Kısmi Alacaklı Temerrüdü.....	197
E. Kaçınmanın Borçlu Temerrüdü Oluşturması.....	199
III. Kaçınmanın Haklı Sebebe Dayanmaması.....	201
§6. YÜKLENİCİ BAKIMINDAN ŞARTLAR.....	204
I. Genel Olarak.....	204
II. İfaya Hazır Olma	205
III. İfa Teklifi.....	208
IV. Bildirim Yükümlülüğü	214

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM İŞSAHİBİNİN ALACAKLI TEMERRÜDÜNÜN HÜKÜM VE SONUÇLARI

§7. YÜKLENİCİNİN EDİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ BAKIMINDAN SONUÇLARI.....	223
I. Genel Olarak.....	223
II. Edim Yükümlülüğünden Kurtulma Bakımından	224
A. Tevdi	224
1. Genel Olarak	224
2. Tevdinin Şartları	225
a. Tevdi Eden ve Edilen Kişi	225

b. Tevdi Konusu	226
c. Tevdi Yeri ve Zamanı	229
d. Hâkimin Kararı	230
3. Tevdinin Hukuki Sonuçları	232
a. Yüklenici ve Tevdi Yeri Bakımından	232
b. İşşahibi ve Tevdi Yeri Bakımından	233
c. Yüklenici ve İşşahibi Bakımından	235
4. Tevdinin Geri Alınması.....	239
B. Satma Hakkı.....	242
1. Genel Olarak	242
2. Şartları	243
a. Satma Hakkını Kullanan Kişi	243
b. Satma Hakkının Konusu	243
c. Satma Hakkının Yeri ve Zamanı	248
d. Hâkimin Kararı	248
e. İşşahibine İhtar.....	251
f. Açık Artırma ile Satış.....	253
3. Hukuki Sonuçları	253
C. Dönme/Fesih Hakkı.....	256
1. Genel Olarak	256
2. Şartları	262
a. Alacaklı Temerrüdü.....	262
b. Süre Verilmesi.....	265
c. Sözleşmenin Başka Bir Sebep ile Sona Ermemiş Olması (TBK m. 484)	269
d. İşşahibinin Davranışının Asli Edim Yükümlülüğüne İlişkin Olması	272
e. Fesih Hakkından Feragat Edilmemiş Olması.....	274
3. Sonuçları	274
a. Genel Olarak	274
b. Sona Ermenin İleriye Etkisi.....	275

c. Sona Ermenin Geçmişe Etkisi	275
aa. Yapılan İşin Değeri.....	276
aaa. Götürü Bedelde	279
bbb. Değere Göre Bedelde	280
ccc. Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesinde.	284
bb. Değere Girmeyen Giderler	285
d. Tazminat Talebi	290
4. Kısmi Fesih	297
D. Davranışın Yüklenici Tarafından Yerine Getirilmesi	298
III. Edime İlişkin Sorumluluk Bakımından.....	301
A. Hasar Bakımından	302
B. Yüklenicinin Sorumluluğunun Hafiflemesi	308
C. Yüklenicinin Borçlu Temerrüdü	310
§8. YÜKLENİCİNİN MALVARLIĞI EKŞİLMELERİNE	
İLİŞKİN TALEPLERİ BAKIMINDAN SONUÇLARI	313
I. Yüklenicinin, İş sahibinin Alacaklı Temerrüdü Nedeniyle	
Ortaya Çıkabilecek Malvarlığı Eksilmeleri	313
A. Genel Olarak.....	313
B. Alacaklı Temerrüdünün Türüne Göre	315
1. Kabul Temerrüdünde.....	315
2. Hazırlık Fiilleri Temerrüdünde.....	316
C. Ek Gider	319
1. Gider Kavramı	319
2. Giderlere İlişkin Şartlar.....	324
a. İliyet Bağı.....	324
b. Sözleşmeyle İlgili Olma.....	326
3. Giderlerin Kapsamı	327
D. Diğer Malvarlığı Eksilmeleri.....	332
1. Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluk.....	332
2. Yoksun Kalınan Kâr	333
II. Yüklenicinin Talepleri	333
A. Genel Olarak.....	333

B. Alacaklı Temerrüdüne Dayalı Ek Gider Talebi	334
C. İşsahibinin Hazırlık Fiillerinde Temerrüdüne Dayalı Ek Bedel Talebi	339
1. Genel Olarak	339
2. Hukuki Niteliği	340
a. Doktrindeki Görüşler	340
b. Karşılaştırmalı Hukuktaki Düzenlemeler	343
aa. Alman Hukuku (BGB §642)	343
bb. Avusturya Hukuku (ABGB §1168).....	345
c. Görüşümüz.....	346
3. Şartları	348
a. Bedelin Götürü Belirlendiği Geçerli Bir Eser Sözleşmesi.....	348
b. Hazırlık Fiillerinde Temerrüt.....	348
c. Aksine Anlaşma Olmaması	349
d. Yüklenicinin Sorumluluğunun Bulunmaması	351
4. Kapsamı.....	352
a. Gerekli ve Özen Borcuna Uygun Nitelik	352
b. Fiilen Yapılan Giderlere İlişkin Olma	353
5. Hesaplama	354
a. Değere Göre Bedelde.....	355
b. Götürü Bedelde	359
6. İspat.....	361
7. Zamanaşımı.....	363
D. Tazminat	364
§9. İŞSAHİBİNİN BEDEL ÖDEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ BAKIMINDAN SONUÇLARI.....	369
I. Eser Sözleşmesinin İfasında Sıra	369
A. Genel Olarak	369
B. İşsahibinin Alacaklı Temerrüdünün İfa Sırasına Etkisi..	371
1. Hazırlık Fiillerinde Temerrütte	371

2. Kabul Temerrüdünde.....	374
II. İş sahibinin Bedel Borcunun Muacceliyeti.....	376
A. Genel Kural (TBK m. 479/I).....	376
B. Kısmi İfa (TBK m. 479/II)	378
C. Anlaşma	381
D. Ayıplı ve Eksik Eser Tesliminde	386
E. Sözleşmenin Feshinde	387
III. İş sahibinin Ödemezlik Def'i İleri Sürememesi	388
A. Genel Olarak.....	388
B. Kabul Temerrüdünde	390
§10. SÖZLEŞME SÜRESİ BAKIMINDAN SONUÇLARI	393
I. Genel Olarak.....	393
II. Alacaklı Temerrüdü Nedeniyle Sözleşme Süresinin Uzaması.....	395
A. Sözleşmede Düzenlemenin Bulunmadığı Hallerde	395
B. Sözleşmede Düzenlemenin Bulunduğu Hallerde	397
SONUÇ	401